

FN FAKTA.

Foto: Markus Disteltrath/Pixabay

GLOBALA MÅLEN: MÅL 7 – HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Förnybar energi i form av vindkraft är på stark frammarsch i världen.

Hållbar energi avgörande för grön omställning

Frågan om hållbar energi är intimt länkad till den pågående klimatkrisen då den globala produktionen och användningen av energi står för omkring 75 procent av de totala utsläppen av växthusgaser. Samtidigt är det en rättvisefråga då 759 miljoner människor fortfarande saknar elektricitet och 2,6 miljarder människor – en tredjedel av jordens befolkning – saknar möjlighet att laga mat utan att skada hälsa och miljö.

Mål 7 i Agenda 2030 handlar om att hela jordens befolkning ska få tillgång till tillförlitlig, förnybar och hållbar energi.

Det är helt avgörande frågor om vi ska lyckas hejda den globala uppvärmningen och skapa hållbara, gröna samhällen.

Höginkomstländer som Sverige behöver göra en omställning till moderna och förnybara energislag samtidigt som

7 HÅLLBAR ENERGI
FÖR ALLA

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer en ny global utvecklingsagenda, Agenda 2030. Den innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDGs) som syftar till att avskaffa fattigdom och hunger, rädda vår planets ekosystem och klimat och skapa fredliga, inkluderande och trygga samhällen. Det är den mest omfattande och ambitiösa utvecklingsplan som mänskligheten någonsin har haft. Världens regeringar bär det yttersta ansvaret för att agendan genomförs men varje människa på jorden berörs och om målen ska kunna nås krävs att alla betydande aktörer i samhället medverkar och påverkar utvecklingen i rätt riktning. I detta faktablad belyser vi det sjunde av de 17 målen: hållbar energi för alla.

alla verksamheter måste arbeta med energieffektivisering. I låginkomstländer handlar det även om att förse stora befolkningsgrupper med elektricitet och att styra bort från miljö- och hälsofarliga lösningar, både i människors närmiljö och i industrier och på andra arbetsplatser.

Under det senaste decenniet har viktiga framsteg gjorts på flera områden som rör hållbar energi men stora skillnader råder mellan regioner. Globalt sett har över en miljard människor fått tillgång till elektricitet men de ekonomiska effekterna av pandemin har gjort att ytterligare 30 miljoner människor – de flesta i Afrika – inte har råd med grundläggande elförsörjning. Människor som saknar tillgång till elektricitet finns till största delen i Nigeria, Demokratiska republiken Kongo och Etiopien, som ersatt Indien på tredjeplatsen.

Antalet människor som saknar tillgång till elektricitet har minskat från 1,2 miljarder 2010 till 759 miljoner 2019. Decentraliserade lösningar med förnybar el är samtidigt på särskilt stark framfarsch. Antalet människor som är anslutna till minielnet har mer än fördubblats under samma period. Med nuvarande förhållanden är dock prognosen att omkring 660 miljoner människor – de flesta afrikaner – fortfarande kommer att sakna el 2030.

Frågan om ren matlagning berör miljarder fattiga människor. Särskild utsatta för skadlig rök är flickor och kvinnor som dagligen lagar mat i vedspis eller över öppen eld. Inte mycket har hänt på detta område sedan 2010 och miljontals människor dör varje år på grund av att de inandats hälsofarlig rök under lång tid. I nuläget uppskattas 2,6 miljarder människor sakna möjlighet till ren matlagning. I DR Kongo, Etiopien, Madagaskar, Mocambique, Niger, Uganda och Tanzania är läget riktigt illa då högst fem procent av befolkningen där kan laga mat utan att riskera sin hälsa. Stora framsteg på detta område noterades dock i Indonesien, Kambodja och Myanmar.

När det gäller strategier för att uppnå mål 7 är frågan om förnybara energikällor den enskilt viktigaste. Under det gångna decenniet har förnybar energi vuxit som aldrig förr men på grund av växande energikonsumtion i hela vär-

Mål 7 – Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

Delmål 7.1

Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

Indikator 7.1.1 Andel av befolkningen med tillgång till elektricitet

Indikator 7.1.2 Andel av befolkningen som primärt förlitar sig på hållbara bränslen och ren teknik för matlagning och belysning

Delmål 7.2

Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

Indikator 7.2.1 Andelen förnybar energi i den totala slutliga energianvändningen

Delmål 7.3

Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Indikator 7.3.1 Energiintensitet angiven som kvoten mellan tillförd energi och BNP

den ökade inte dess andel av den totala energimixen. Förnybar energi stod 2018 för omkring en fjärdedel av elproduktionen medan framstegen inom uppvärmning och transporter var betydligt långsammare. En stor del av den positiva globala trenden med förnybar energi berodde på stora sol- och vindkraftsprojekt i Kina och övriga Östasien. Spanien stod för de största nationella framstegen

2018, tack vare en satsning på vattenkraft, medan Indonesien gjorde stora framsteg med hjälp av bioenergi.

När det gäller energieffektivisering har framstegen varit små och utvecklingen går långsamt. På detta område krävs mycket stora framsteg varje år om mål 7 ska kunna nås till 2030.

Överlag krävs större politisk vilja, långsiktig energiplanering och genom-

Matlagning över öppen eld är ett stort hälsoproblem i många länder. På bilden kokar en kvinna ris i Tamil Nadu, Indien.

MÅL 7

Ren, tillgänglig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

Delmål 7.A

Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och rene energiteknik.

Indikator 7.a.1 Internationella finansiella flöden till utvecklingsländer till stöd för forskning och utveckling inom ren energi samt förnybar energiproduktion, inklusive hybridssystem

Delmål 7.B

Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Indikator 7.b.1 Installerad kapacitet för genererande av förnybar energi i utvecklingsländer (i Watt per capita)

Läs mer om indikatorerna för de globala målen på <https://unstats.un.org/sdgs>.

tänkta incitament för att framsteg ska kunna göras i alla regioner och på alla områden som rör hållbar energi. Näringslivet spelar en mycket viktig roll för de investeringar som görs i ren energi medan myndigheter i olika länder är en viktig aktör både som källa till finansiering och för att underlätta för privata aktörer, särskilt i utvecklingsländer och i det läge som råder efter coronapandemin. Med tanke på att efterfrågan på energi globalt väntas öka med 37 procent till 2040 är det av yttersta vikt att mål 7 och hållbar energi prioriteras som politisk fråga av beslutsfattare över hela världen.

TOPPMÖTE I FN 2021

Siffrorna ovan är hämtade från Tracking SDG7: *The Energy Progress Report* som 2021 producerades av FN:s statistikdivision UNSD i samarbete med Internationella energirådet (IEA), Internationella byrån för förnybar energi (IRENA), Världshälsorganisationen (WHO) och Världsbanken. Rapporten kom ut sommaren 2021 inför ett toppmöte om hållbar energi som hölls

i FN-högkvarteret den 24 september i samband med generalforsamlingens öppnande. Detta var det första globala möte om energifrågor som FN:s generalforsamling kallat till sedan FN:s konferens om nya och förnybara energikällor i Nairobi 1981. Toppmötet var också en del av arbetet med FN:s decennium för hållbar energi åt alla (2014-2024). En viktig aktör i sammanhanget är UN-Energy, FN:s mekanism för samarbete i energifrågor inom FN-systemet.

Vid toppmötet i september 2021 deltog över 130 globala ledare, däribland stats- och regeringschefer, chefer för FN-organ och internationella organisationer liksom beslutsfattare från näringslivet och andra centrala aktörer. Tillsammans tillkännagav de nya satsningar på hållbar energi till ett värde av över 400 miljarder dollar. Över 35 länder gjorde nya viktiga åtaganden på energiområdet och ett flertal nya samarbetsprojekt kring elektrifiering presenterades. Förhoppningen är att de nya åtagandena kommer att öka kapaciteten för hållbar energi och skapa miljontals nya gröna jobb världen över.

Mötet formulerade även en global

Småskaliga lokala lösningar med solceller är en viktig faktor för att förse stora befolkningsgrupper i Afrika med el. Lister Sithole (till vänster) är elleverantören Vitalites första agent i Zambia. På bilden visar hon Kennedy Matabula hur man laddar mobilen, driver lampor och en radio med solceller.

handlingsplan med åtgärder och tidsplan med sikte på att nå mål 7 om hållbar energi för alla till 2030, att OECD-länder ska fasa ut kolanvändningen till 2030 och övriga länder till 2040 samt att nettonollutsläpp av växthusgaser ska nås till 2050. Läs mer om handlingsplanen på un-energy.org.

SVERIGE OCH MÅL 7

Av de 17 globala målen har Sverige i nuläget uppnått fyra, enligt den globala statistik som tas fram av experter inom nätverket SDSN och Bertelsmann Stiftung. Mål 7 om hållbar energi är ett av dem.

I regeringens frivilliga rapport till FN 2021 om genomförandet av de globala målen i Sverige konstateras att tillgången till modern energi är god och att Sverige inte har problem med energifattigdom på det sätt som man har i andra delar av Europa, alltså att energi är alltför dyrt för vissa befolkningsgrupper. När det gäller förnybar energi kommer 55 procent av energin i Sverige från förnybara källor vilket är den största andelen inom EU. Vidare citerar rapporten en utvärdering som Internationella energibyran IEA gjorde 2019 där det konstateras att Sverige är i framkant i arbetet med att ställa om till ett energisystem med låga utsläpp. Av byråns medlemsländer har Sverige lägst andel fossilt bränsle i förhållande till total tillförd energi och näst lägst koldioxidintensitet.

Sverige samarbetar också internationellt för att påskynda omställningen

till ett grönt, hållbart och inkluderande energisystem. Under FN:s klimat-toppmöte i september 2019 lanserade till exempel Sverige tillsammans med Indien *Ledarskapsgruppen för industriomställning (LeadIT)*. Gruppen samlar länder och företag i ett gemensamt arbete för att driva på klimat- och energiomställningen i den tunga industrin. Ett annat exempel är att Sverige använder sitt inflytande i utvecklingsbankerna för att få dem att sluta investera i fossil energi och i stället styra investeringar till förnybar energi.

TEXTEN I MÅL 7

Den fullständiga skrivningen av mål 7 i Agenda 2030 är: *säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla* (ensure

access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all). För att bättre kunna kommunicera de globala målen har benämningen av varje mål givits en kortform, i detta fall hållbar energi för alla.

Bland delmålen kommer först tre siffermål som formulerar de centrala målsättningarna för målet. Därefter finns två bokstavsmål (7.a och b) som handlar om åtgärder och metoder för att de första tre delmålen ska kunna nås.

För att kunna mäta hur arbetet med de globala målen går har FN tagit fram 231 globala indikatorer. Varje land ska även ta fram nationella indikatorer och metoder för att mäta utvecklingen. För Sveriges del är det Statistikmyndigheten SCB som ansvarar för arbetet med indikatorerna. Den fullständiga texten

Foto: Sida/PowerAfrica

till mål 7 samt de indikatorer som är kopplade till delmålen framgår av rutan på föregående uppslag.

Foto: Lisa Lievonen/Svenska FN-förbundet

Hur bidrar Svenska FN-förbundet med sin verksamhet till mål 7? Vi frågade Annelie Börjesson, ordförande.

Frågan om hållbar energi är helt avgörande för den gröna omställning som vi måste göra för att klara klimatkrisen. Där är kopplingen till FN-förbundets verksamhet stark då vår kongress har beslutat att vi ska jobba med klimatfrågan i stor utsträckning på alla nivåer i organisationen. Just nu håller vi på att förbereda aktiviteter i anslutning till FN-konferensen Stockholm+50 som Sverige, tillsammans med Kenya, arrangerar i början av juni och som handlar om miljö och klimat.

FN-förbundet bedriver också ett omfattande arbete för att öka engagemanget i Sverige för Agenda 2030 och alla de 17 globala målen. Där är vår lokala rörelse i form av FN-föreningar, FN-distrikt och FN-skolor viktiga aktörer, liksom projektet Glokala Sverige. Vi samarbetar även med FN-förbund i andra länder och stödjer dem i deras arbete med de globala målen.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Mål 7 i Agenda 2030 sätter fokus på frågan om hållbar energi för alla människor. Här är några förslag på vad DU kan göra:

Spara på energin!

Vi svenskar använder mycket energi och en hel del försvinner genom rent slöseri. Både på arbetsplatser och i hemmen kan vi hjälpa till genom att se över våra vanor. Om din bostad värms med el kanske du kan sänka temperaturen ett par grader? Var varsam med varmvattnet och stäng av apparater och lampor efter dig. Se också gärna till att den el du köper kommer från förnybara källor.

Engagera dig för klimatet!

Frågan om hållbar energi hänger nära samman med klimatkrisen då användningen av fossila bränslen är en stor del av problemet. Genom att engagera dig för klimatet bidrar du till den gröna omställning som vi måste göra och där förnybara energikällor är en nyckelfaktor. FN-förbundet håller just nu på att starta ny spännande verksamhet på klimatområdet. Läs mer på fn.se/klimat/

Sprid detta faktablad!

Mål 7 i Agenda 2030 handlar om hållbar energi för alla människor. Agendan och de 17 globala målen är viktiga verktyg i arbetet för en bättre värld och ju fler som känner till dem, desto bättre. Du kan bidra genom att beställa en bunt av detta faktablad och sprida bland vänner, familj och andra intresserade (du betalar endast för portot). Skicka ett mejl till [vardshorisont@fn.se!](mailto:vardshorisont@fn.se)